

Vil lokke barn til lakseelvene

➔ Historien startet ved Kvarsteinen

➔ Vil at neste generasjon tar vare på villaksen

André Vaaler ønsker flere barn langs de norske lakseelvene. Derfor gir han ut barnebok om en villaks.

LITTERATUR

VENNESLA

– Det er forventning i disse skrittene her, sier André Vaaler.

Vi går nedover mot hans faste fiskeplass i Otra, et par lange slukkast bak Kvarstein Gartneri. Ved elvekanten ligger Kvarsteinen, steinen som skal ha gitt navnet til stedet. Elva slynger seg vakkert nedover, og på andre siden ser vi Ravnåsen.

Her startet historien om villaksen Salomon, som nå blir barnebok. For fire år siden, da Vaaler kom til sin faste plass for å fiske, møtte han en danske.

– Han fikk en laks, og jeg hjalp ham med å ta den opp på land med håven. Det er noe av det beste du kan gjøre for en annen fisker, sier Vaaler.

Dansk idé

– Etter hvert ble vi sittende å reflektere over livet, og vi forundret oss over villaksens vandring. Da han hørte at jeg skriver litt, sa han til meg: «At du ikke skriver den vakreste historien av alle». Jeg gikk rett hjem og begynte å skrive, og bestemte meg der og da for at villaksen skulle hete Salomon, forteller han videre.

Med «den vakreste historien av alle» mener Vaaler livshistorien til en villaks. Fra den starter tilværelsen som et lite egg langt oppe i Otra, der den blir til den er stor nok til å dra ut til havet, og til den som kjønnsmoden hannlaks kommer tilbake til barndomselva for å føre slekta videre.

– Se, der var den oppe. Den står ofte der, bryter Vaaler ut når han ser en laks som er oppe og vaker.

Otra som velkomstgave

45-åringen, som opprinnelig er fra Ørje i Østfold, flyttet med kona til Strai, Sørlandet og Otra i 1996. Da fikk hobbyfiskeren, som stort sett kun hadde fisket etter ørret og gjedde i innlandsvann, øynene opp for laksefiske.

– Jeg fikk omtrent Otra som velkomstgave, sier fiskeren.

– Dette er mi elv, her kan jeg slappe av. Dette er et av de beste stedene jeg kan tenke meg, legger Vaaler til da vi ankommer Kvarsteinen.

Han setter fra seg sekken, og fyller koppen med kaffe fra termos. Så setter han sammen laksestanga, lirker noen meitemark opp av en boks og gjør klar til dagens første kast. Noen sekunder senere flyr Fireline-senet utover Otra, og jakten på villaksen har begynt.

KAN BLI FILM: André Vaaler prøver fiskelykken på Kvarsteinen. Fire år har gått siden ideen til barneboka ble unnfanget akkurat her. Men Vaaler har større tanker for prosjektet. – Det kan være snakk om forestilling, eller til og med filmatisering. Men jeg har fått karantene hjemmefra for en stund på voldsomme ideer, så det får vente litt, sier han, og smiler. FOTO: LARS HOEN

Lakseprofessor på laget

Uten å ha skrevet noe som helst, tok Vaaler umiddelbart kontakt med Direktoratet for Naturforvaltning. De tente på ideen. Vaaler fikk med seg kunstneren Oscar Jansen, og sammen utviklet de manus og illustrasjoner.

For to år siden ble forlaget Vigmostad & Bjørke kontaktet. Lakseprofessoren Audun Rikardsen fra Universitetet i Tromsø ble med på prosjektet, og han bidrar med faktastoff etter hvert kapittel.

Nylig var Vaaler og Jansen rundt på skoler i regi av Den kulturelle skolesekken, der de presenterte boka.

– Det helt klare målet er å få neste generasjon til å ta vare på villaksen. Det er kanskje en litt egoistisk tanke, men det er jo en forferdelig tanke at dette kan forsvinne på grunn av sykdom, lakselus og menneskelige inngrep, sier Vaaler, og gjør et nytt forsøk på å få laksen på kroken.

– Jeg håper at barna kan kle elvene i årene som kommer. Jeg vil ikke at det bare skal være gamle, slitne menn, legger han til.

Og når det gjelder dansken som gav ham ideen for fire år siden, har Vaaler en plan om å få takket ham skikkelig.

– Jeg sendte et bilde av ham på mobilen, så jeg har navnet hans. Jeg skal finne adressen hans, sende boka til ham og si takk. Rett og slett.

Tekst: Kjetil Samuelsen
kjetil.samuelson@fvn.no - 40225665

FAKTA

André Vaaler

► Født i 1967. Oppvokst i Ørje, flyttet til Sørlandet i 1996, bosatt på Strai.

► Har tidligere skrevet to barnebøker om de ulike danskebåtene for Color Line. Han har også skrevet teksten til Start-hymnen, som syns foran hver Start-kamp på Sør Arena, og Holmenkoll-hymnen, som mannskoret Gaasehud fremførte under Holmenkolldagene i mars 2008.

► Er nå aktuell med barneboka «Villaksen Salomon», som har laget sammen med kunstneren Oscar Jansen (illustrasjoner) og lakseprofessoren Audun Rikardsen (fakta).

DUO: Oscar Jansen (t.v.) var den første personen André Vaaler innlemmet i prosjektet. Jansen har gjort illustrasjonene i boka, men de to har samarbeidet om utvikling av både innhold og utforming. – Det er moro å jobbe med André. Jeg har ikke et spesielt forhold til laksefiske, og har lært mye gjennom dette prosjektet, sier Jansen. FOTO: LARS HOEN

BARNEBOK: Boka er på 15 kapitler og 144 sider, og tittelen er «Villaksen Salomon – og den store reisen».

– Jeg håper dette blir ei bok som mor eller far vil lese for sin sønn eller datter, og som begge generasjonene kan kose seg med, le av og lære noen ting fra. Det er kunst, spenning og fakta i ett, sier Vaaler.

ILLUSTRASJON: OSCAR JANSEN

OLE OG BESTEFAR: I boka møter vi Ole og bestefar, før vi går ned i elva og blir med på villaksen Salomons liv.

ILLUSTRASJON: OSCAR JANSEN